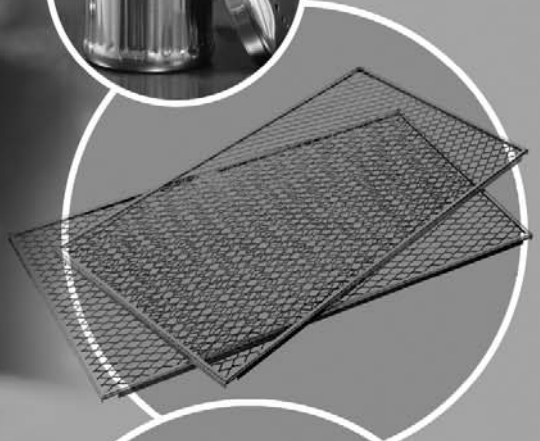

„VKSZ” VESZPRÉMI KÖZÜZEMI
SZOLGÁLTATÓ ZRT.

Milyen felszerelésre lesz szükségem?

Miért kezdjek el komposztálni?

A jó kerti komposzt mindig értékes, ezért annyit csináljunk belőle, amennyit csak tudunk.

A hulladékot termékeny komposzttá alakítva egyrészt kiváló trágya keletkezik belőle, másrészt a sűrű talajt laza, porhanyós szerkezetűvé alakítja.

Ráadásul a háznál komposztálásra kerülő hulladék után nem kell szemétszállítási díjat fizetnie sem, és közben megtakarítja a szállításból adódó széndioxid kibocsátást is (ez az éghajlatváltozást kiváltó gázok legjelentősebbike).

Mekkora helyre lesz szükségem?

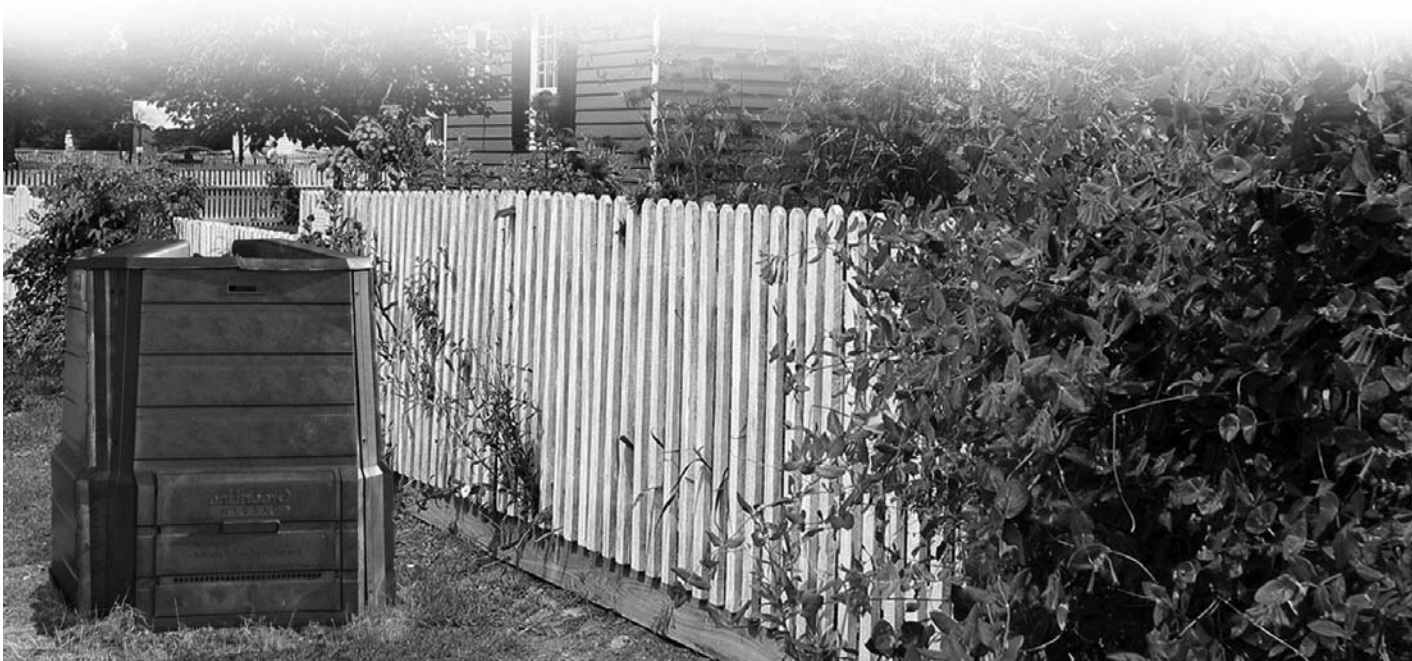
A komposztálható hulladékok mennyisége egy főre egy év alatt kb. 100 kg. A kert nagyságától függően ehhez még hozzájöhet 100 m²-nyi területen kb. 500 kg komposztálható nyersanyag.

Ezek a mennyiségek határozzák meg, hogy mekkora helyet érdemes kialakítani a kertben. Egy átlagos 4 fős család esetén elegendő a komposztáló edényzet számára szükséges kb. 1 m²-nyi hely. A komposztáló edényzet elhelyezésén túl szükség lesz még 1-2 m² helyre ahhoz, hogy a keverés előtt, ill. ősszel – amikor nagy mennyiségű lomb keletkezik – ezeket a nyersanyagokat külön gyűjthessük.

A komposztáló edény helyének kiválasztása:

- A komposztáló edényt félárnyékos, védett, de jól megközelíthető helyre tegye
- Ha megteheti, ne a ház északi oldalát válassza, mivel ott hűvösebb van, lassabban megy végbe a folyamat
- Lehetőség szerint egy fa vagy bokor árnyékába helyezze ki, mely védelmet nyújthat a komposztálónak az erős napsütés vagy a heves esőzés ellen
- Hagyjon a kerítéstől 0,5 – 1 m távolságot, hogy jobban meg tudja közelíteni a komposztálót és könnyebb legyen kezelnie a komposztot
- Egyenes talajra állítsa, ne legyen mélyedés, ahol összegyűlhet a víz, mely később gondot okozna
- Tervezze be, hogy elegendő helye legyen a komposztáló edényzet mellett az átforgatáshoz ill. a szerves anyagok gyűjtéséhez
- Legyen a közelben csap vagy esővíztároló hordó, hogy szükség esetén nedvesíthesse a komposztot

Mondja el szomszédjának, hogy komposztálásba kezdett. Ezzel előre jelzi, hogy a kerítés közelében komposztálót fog kihelyezni és akár még kedvet is csinálhat neki is a komposztáláshoz, így később lesz kivel megvitatni a témát.

Tegye egyedivé komposztálója környékét!

- A várakozó szerves anyagokat (nagy mennyiségű fű, lomb, stb.) tárolja a komposztáló mellett ládában vagy kosárban
- Kerítse körbe komposztálóját, hogy védje a szélsőséges időjárási helyzetektől: készen vásárolható kerti fallal, vagy náddal, esetleg ültessen sövényt köré.
- Dróthálóval is körbekerítheti, melyre kúszónövényeket futtathat, virágokat ültethet köré
- A megközelíthetőség érdekében rakja ki járólappal, régi téglával a komposztáló közvetlen környékét – így tisztán tartani is könnyebb lesz
- Készítse össze a szükséges felszereléseket és tárolja a közelben

Ültesse körbe komposztálóját növényekkel! Válasszon a következő növények közül és mindenki az Ön komposztálóját fogja dicsérni.

- dísztök
- futóbab
- fekete ribiszke
- szagos lednek
- uborka
- húsos som
- sarkantyúka
- lopótök
- fekete bodza
- mogyoró
- puszpáng

Komposztálható anyagok:

Konyhai hulladékok:

Zöldség és gyümölcs héj, citrusfélék héja (kis mennyiségben)
tojáshéj, kávézacc és teafilter, hervadt virág, szobanövények elszáradt részei

Kerti hulladékok:

Levágott fű, sövénynyírásból származó ágak, levelek, kerti gyomok (virágzás előtt) lomb, aprított gallyak, lehullott gyümölcs, faforgács, fűrészpor, szalma, elszáradt (nem beteg) növények

Egyéb komposztálható anyagok:

növényevő kisállatok ürüléke
Kartonpapír (mértékkel)
Fahamu: max. 2-3 kg/m³

Nem komposztálható:

Főzött konyhai hulladék • Csont
Magvas gyomok • Gyomgyökerek
Húsevő állatok ürüléke • Diófa levél
Tuják részei • Festék, lakk, olaj és zsírmaradék • Nem lebomló anyagok: üveg, fém, műanyag • Elem, akkumulátor

Komposztnapló vezetése

Különösen a kezdő komposztálóknak lehet hasznos, ha az elvégzett munkák időpontjait, részleteit feljegyzik egy füzetbe. A legyeztett tapasztalatok a következő évben nagy segítséget jelentenek.

Minden alkalommal jegyezzen fel pár paramétert:

- Mikor rakta össze a komposztot?
- Melyek voltak a főbb nyersanyagokat, melyeket felhasznált, milyen arányban?
- Mikor forgatta át?
- Kellett-e nedvesíteni?
- Milyen volt az időjárás?

Rögzítse a komposztálóra vitt mennyiségeket

- ≈ Kérjük, hogy rendszeresen, lehetőség szerint hetente jegyezzék fel az alábbi táblázatban, hogy a háztartásukban keletkező szerves hulladékokból mekkora mennyiséget vittek ki a komposztálóba
- ≈ A táblázatban rögzített mennyiségek együttesen tartalmazzák a konyhából és a kertből kikerülő szerves hulladékokat
- ≈ A hulladék mennyiségét becsléssel állapítsák meg
- ≈ Háztartásonként egy táblázat vezetését kérjük

Az Ön által rögzített mennyiségek fontos adatok a házi komposztálást elemző kutatásban. Kérjük, segítse munkánkat azzal, hogy rendszeresen vezeti a táblázatot.

Az átadott komposztálókkal kapcsolatos felmérés összesítése érdekében, kérjük, hogy a fenti táblázat másolatát postán, vagy a benne lévő adatokat e-mailen **2009. szeptember 1- 15. között** juttassák el a Csalán Egyesülethez, hogy a 2009. augusztus 31-ig rögzített adatokat feldolgozhassuk.

Eredeti táblázatát megtarthatja, hogy Ön is követni tudja komposztálója használatát.

Beküldés:

Csalán Egyesület • 8201 Veszprém, Pf. 222.

vagy csalan@csalan.hu (az adatok e-mailben beküldéséhez a táblázatot letöltheti word formátumban a www.vkszrt.hu/komposztalas honlapoldalról)

Komposztált hulladékok mennyiségének követése – 2009.

Hónap	Komposztálóra vitt szerves hulladék		
Március			
Április			
Május			
Június			
Július			
Augusztus			
Szeptember			
Október			
November			
December			
Összesítés:			

Beküldés dátuma:

A komposztáló használata:

Gyűjtés:

A konyhai hulladék gyűjtéséhez rendszeresítsen egy fedeles tárolóedényt és beszélje meg a családdal, hogy ezentúl minden komposztálható szerves hulladékot oda tegyenek. Mondja el családtagjainak, hogy mi kerülhet a komposztba és mi nem.

Aprítás:

Az optimálisabb körülmények elérése érdekében aprítsa fel a nyersanyagokat úgy, hogy 5 cm-nél kisebb anyagok kerüljenek a komposztálóba. A kisebb nyersanyagokhoz használjon metszőollót, a nagyobbakat ásóval könnyen apríthatja.

A komposztáló feltöltése:

A komposzt aljára laza, ágas bogas anyagot helyezünk, hogy megfelelő levegőáramlást tudjunk biztosítani. Erre rétegezzük a szerves konyhai és kerti hulladékot.

A rétegzés arany szabálya: finom anyagot a durva szerkezetűvel, nedveset a szárazzal, zöldet a barnával rétegezzünk!

A magas nitrogéntartalmú anyagokhoz (zöld színűek: konyhai hulladék, fű, stb.) 25-30-szor több széntartalmú (barna: fakéreg, fűrészpor avar, stb.)! Ezt mindig tartsuk be, kísérletezzük ki magunk a megfelelő egyensúlyt.

A barna anyagokból könnyen tudunk tartalékolni, felhalmozni a komposztáló mellett, míg a zöld anyagok keletkezése nem egyenletes.

Minél többféle nyersanyagot keverünk össze, annál egyszerűbb fenntartani az egyensúlyt és annál biztosabb, hogy jó minőségű lesz a kész komposzt.

Felváltva rétegezzük egymásra az aprított, zöld és barna anyagokat 15-20 cm vastag rétegekben a fenti arányt figyelembe véve – szükség esetén ezt megszórhatjuk mészpórral (CaCO_3 finom őrlménye), szerves trágyát (négyzet-méterenként kb. 4 marék) tehetünk hozzá – a trágya táplálja a korhasztó baktériumokat és tápanyaggal dúsítja a készülő elegyet. Kerti földet és korábbi, kész komposztot is rétegezhünk hozzá vékonyan – ezek is segítik a beindulást. Minden réteget öntözzünk be kissé, csak annyira, hogy éppen nedves legyen.

Az anyagok összekeverése után 4-5 nap múlva hirtelen megemelkedik a hőmérséklet. Ha megtelt a komposztáló, akkor 5-6 hétig ne nyúljunk hozzá, mert ebben a fázisban lesz a legmelegebb, amikor beindul a bomlási folyamat.

A lebomlás érdekében 1-2 hónap múlva érdemes villával átforgatni a készülő komposztot, hogy az eddig kívül elhelyezkedő anyagok középre kerüljenek, ahol a meleg hatására felgyorsul a komposztálódásuk. Zárt komposztálóban rendszeresen ellenőrizzük a komposztot és ha szükséges, ürítsük ki a komposztálót és úgy forgassuk át, majd tegyük vissza az edényzetbe.

Rutinellenőrzésekhez

Zárt komposztálóban ritkábban, kb. 1-2 havonta kell átforgatni a komposztot. Az első átforgatás után már nem szabad friss anyagot hozzáadni a komposzthoz. Az új szerves hulladékainak kezdjen egy új komposzthalmot.

Forgatás közben ellenőrizze:

- Felmelegedett-e a komposzt
- A jó komposzt jó szagú: ha az anyagnak kellemes, korhadást idéző szaga van, akkor rendben zajlik a folyamat. A korhadás feltétele a megfelelő oxigénellátás, nedvesség és meleg. Ha ezek nem megfelelőek, akkor megindul a rothadás. Zárt, kis tartályban könnyen kiszárad a komposzt – fokozottan kell figyelni a nedvesítésre!
- **Marokpróba: vegyen kezébe egy marok anyagot, ha összenyomva morzsálékkossá válik, akkor túl száraz, ha pedig nedvesség jön belőle, akkor túlnedvesedett. Az az optimális, ha lazán összeáll a markában tartott anyag, mint egy szivacs.**
Vizsgálja meg az anyag szerkezetét: laza, morzsálékosnak kell lennie, melyben apró állatok pl. giliszta található. Ha tömören összeragadt a komposzt, esetleg penész van rajta, az figyelmeztető jel.
- Nézze meg, hogy a komposztáló környékén nincsenek-e kisállatok.

Rendellenességek a komposztban

Figyelmeztető jelek	Oka	Mit tegyünk
Bűz árad a komposztálóból, vagy csak túl nedves, barnás-fekete színű	Túl nedves, vagy eleve rothadt anyagot tettünk bele	Levegőztessük át a komposztot, forgassuk át, tegyünk bele száraz anyagokat (szalma, száraz levél).
Száraz, nem melegszik fel	Nem indult be komposztálási folyamat, a feltételek nem voltak ehhez kedvezők	Tegyünk hozzá friss (zöld) anyagokat, pl. fű, zöldség-hulladék. Aprítsuk apróra és keverjük jól össze a hozzávalókat. Szórhatunk hozzá egy kevés érett trágyát, vagy földet.
Sok a rovar: muslinca, légy	Meleg időben fordulhat ez elő, amikor sok a gyümölcs a komposztban	Levegőztessünk és a friss hulladékot forgassuk bele a komposzt közepébe. Szórjunk rá vékonyan földet.
Sok a giliszta	A giliszta a nedvességet szereti	Ellenőrizzük a nedvességtartalmat marokpróbával. Ha ez rendben van, akkor örüljünk a gilisztáknak, mert nagyon hasznosak.

Mikor lesz készen a komposzt?

A zárt komposztedényzetben min. 8 hónap és az optimális feltétek teljesülése esetén várható, hogy megérik a komposzt. Ez nyitott komposztálóban több időbe telik.

Ha az anyag minden része apró szerkezetűvé (5 cm-nél kisebbé) alakult át, laza földszerkezetű és finom, erdőtalajra emlékeztető illata van, akkor elkészült a komposzt.

Az érettség mértékét zsázsa teszttel ellenőrizheti: kertészeti boltból szerezhet be zsázsamagot, melyet vessen el egy cserépben, vagy befőttes üvegben, majd nedvesítse meg. Ha pár napon belül egyenletesen csíráznak a magok, akkor elég érett a komposzt. Ha a levélkék széle száradt, égett vagy a csírázás egyenetlen, akkor még folytassa a komposztálást.

Mire használhatja?

Felhasználás előtt rostálja át a komposztot, hogy a nagyobb darabokat ki tudja szűrni belőle. Azok mehetnek vissza a következő komposztba, hogy tovább érlelődjenek.

A kész komposztot tavasszal vagy ősszel dolgozza be a kerti földbe. Figyeljen arra, hogy a föld ne legyen fagyos. 10 m²-nyi területre 5-10 l komposztot szórjon és kb 2 mm-es vastagságú komposztréteget terítsen ki.

Szobanövényekhez, kerti virágládákhoz csak óvatosan, 2:1 arányban keverje más talajjal attól függően, mennyire tápanyagdús földet igényel a növény.

Kihez fordulhat tanácsért?

A Veszprémi Közüzemi Szolgáltató által elnyert pályázat 2009-ben lehetőséget biztosít arra, hogy Veszprém két családi házas városrészében, Gyulafirátóton és Kádártán közel 600 db komposztáló edényzetet oszthasson ki a lakosok között és a két városrész intézményeiben is kihelyezésre kerüljenek komposztálók.

Az ingyenes edényzeteken túlmenően kiadvánnyal és – a Csalán Egyesület környezeti tanácsadóinak bevonásával – folyamatos tanácsadással segíti a házi komposztálás minél hatékonyabb megvalósítását.

A Csalán Egyesület ingyenes környezeti tanácsadó szolgáltatásának felteheti kérdéseit. Keresse a tanácsadókat a következő elérhetőségeken:

**Csalán Környezet- és
Természetvédő Egyesület**
Postacím: 8201 Veszprém, Pf. 222.
Tel.: 88/578-390
e-mail: csalan@csalan.hu
www.csalan.hu

A Veszprém-Gyulafirátót és Veszprém-Kádárta városrészekben megvalósuló komposztálási programmal kapcsolatos infókat talál a www.vkszrt.hu/komposztalas honlapoldalon.

**Sok sikert
a komposztáláshoz!**

Csalán

Projektgazda:
Veszprémi Közüzemi Szolgáltató Zrt.

Felelős kiadó:
Csalán Környezet- és Természetvédő Egyesület

Írta: Mátyás Mónika
Lektorálta: dr. Szalay Tímea
Nyomda: Faa Produkt Kft.

Készült: 2009.

A kiadvány az Európai Unió támogatásával készült.
Tartalmáért egyedül a Csalán Környezet- és Természetvédő
Egyesület felel, nem tükrözi az Európai Unió álláspontját.